

LỜI NÓI ĐẦU

Tập Ngữ-Vựng này bao gồm một số từ-ngữ đang được thông-dụng trong ngành khoa-học hạch-tâm và các ứng-dụng của nó. Một số danh-từ nêu ra cũng đã được sử-dụng trong các lãnh-vực khoa-học và kỹ-thuật khác; tuy nhiên ở đây chúng tôi chỉ đưa ra các định-nghĩa chuyên-biệt trong lãnh-vực hạch-tâm mà thôi.

Tập Ngữ-Vựng được biên-soạn dành cho các độc-giả không phải là chuyên-gia trong ngành nguyên-tử-năng, nên cũng vì lẽ đó mà có khi các định-nghĩa có thể không đầy-đủ, hoặc thiếu sự chính-xác kỹ-thuật. Quý vị độc-giả có thể nghiên-cứu thêm một số tài-liệu tiếng Anh mà chúng tôi bõ-túc ở trang 137.

Đề tiện việc tra-cứu, chúng tôi dùng chữ *in nghiêng*. Trong phần định-nghĩa của một từ-ngữ nào đó, những chữ *in nghiêng* là những từ-ngữ đã được định-nghĩa trong tập Ngữ-Vựng, giúp độc-giả có thể tìm thấy các chữ đồng-nghĩa, những chữ tương-tự, hoặc tìm thấy sự liên-hệ giữa các từ-ngữ khác nhau. Thí-dụ :

Pair production
Sự tạo cặp

Sự biến-đổi động-năng của một *photon* hay *hạt* cao-năng thành chất-lượng, bằng cách sinh ra một *hạt* và một *đối-hạt* của nó, chẳng hạn như *electron* và *positon*.

(*Đổi-chiều* : *ion pair* ; Xem : *mass-energy equivalence*).

Bảng Phụ-đính bắt đầu ở trang 138 và có gồm các phần sau đây :

- Những tiếp-đầu-ngữ đơn vị nên-dùng
- Cước-chú về cách viết tắt số đo
- Các hằng-số
- Sự chỉ-định các hạch-tố
- Bảng tuần-hoàn
- Bảng tên những nguyên-tố
- Những nguyên-tố siêu-uranium
- Các đồng-vị của một số nguyên-tố
- Sự hủy-biến phóng-xạ
- Sự sắp-xếp điện-tử của các nguyên-tố
- Các sản-phẩm phân-hạch sơ-cấp chính

Một Bảng đối - chiếu Việt - Anh đã được kèm theo vào cuối Tập Ngữ-Vựng này để giúp các độc-giả tìm dễ-dàng danh-từ Anh từ danh-từ Việt tương-ứng.

Saigon, ngày 10 tháng 10 năm 1968

Tiểu-Ban Nguyên-Tử-Năng

VÀI LỜI VỀ VIỆC SOẠN-THẢO

TẬP NGỮ-VỰNG NÀY

Tập « Nuclear Terms : A brief glossary » xuất-bản kỳ này là kết-quả tăng-trưởng của kỳ xuất-bản trước đây do Ông James D. Lyman, thuộc Ban Thông-Tin Ủy-Hội Nguyên-Tử-Năng Hoa-Kỳ sưu-tập và góp phần trong việc phát-hành. Từ nhiều năm qua, Ông Lyman đã sưu-tập các định-nghĩa của những từ-ngữ hạch-tâm để giúp Ông ta trả lời các nhà báo sẵn tin. Sưu-tập này tặng thêm đến mức đáng kể và hữu-ích đến nỗi nhiều người hỏi xin bản sao

Sau khi được gia-tăng, sửa chữa và duyệt-xét cẩn-thận bởi các giới hữu-trách trong cũng như ngoài Ủy-Hội Nguyên-Tử-Năng, tập từ-ngữ này ra mắt đầu tiên vào tháng 4 năm 1964 và trở thành tập tài-liệu thuộc tủ sách « Understanding the Atom » được hưởng-ứng nhiều nhất. Trên 118.000 bản đã được phát-hành.

Nhiều người đã đưa ý-kiến là nên gia-tăng số từ-ngữ. Điều này bây giờ đã được thực-hiện. Danh-sách nguyên-thủy của Ông Lyman gồm có 385 từ-ngữ. Tập tài-liệu hiện tại chứa 640 từ-ngữ. Hơn thế nữa, tất cả các từ-ngữ đều được duyệt xét lại bởi các cộng-tác-viên trong kỳ phát-hành đầu tiên cũng như bởi các chuyên-gia mới cộng-lực.

Các nhân-vật chính cộng-tác và duyệt-xét, không thuộc Ủy-Hội Nguyên-tử-Năng, gồm có Ông William R. Corliss, kỹ-sư hạch-tâm, cố-vấn và văn-gia ; Tiến-sĩ John F. Hogerton, cố-vấn hạch-tâm và tác-giả cuốn « The Atomic Energy Deskbook » ; Tiến-sĩ Samuel Glasstone, tác giả cuốn « Sourcebook on Atomic Energy » và nhiều sách kỹ-thuật khác ; và Tiến-sĩ Charles W. Shilling, chủ-bút và cộng-sự-viên chính trong cuốn « The Atomic Energy Encyclopedia in the Life Science ».

Nhiều chuyên-viên thuộc Ủy-Hội Nguyên-Tử-Năng cũng góp phần lớn vào kỳ phát-hành này, đặc-biệt là Tiến-sĩ Walter D. Claus, thuộc Ban Sinh-học và Y-học; và Tiến-sĩ Benjamin S. Loeb, thuộc Ban Thông-Tin Kỹ-Thuật. Tiến-sĩ John H. Pomeroy thuộc Ban Khảo-Cứu của Ủy-Hội Nguyên-Tử-Năng là chủ-bút kỹ-thuật. Ông Harold F. Osborne thuộc Ban Thông-Tin Kỹ-Thuật là giám-đốc biên-tập.

Toàn bộ các từ-ngữ trong kỳ phát-hành đầu-tiên đã được sửa-chữa và duyệt-xét theo nhu-cầu. Thêm vào đó, cách xếp-đặt tra-cứu được cải-thiện để các từ-ngữ liên-hệ hoặc tương-đương có một dây liên-lạc với nhau để tiện tài-liệu được dễ hiểu và thêm phần hữu-dụng.